EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2024.6.19.
COM(2024) 597 final

Ajánlás

A TANÁCS HATÁROZATA

a Romániától a 2021. június 18-i tanácsi ajánlásra válaszul várt eredményes intézkedések elmulasztásának megállapításáról

Ajánlás

A TANÁCS HATÁROZATA

a Romániától a 2021. június 18-i tanácsi ajánlásra válaszul várt eredményes intézkedések elmulasztásának megállapításáról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 126. cikke (8) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság ajánlására,

mivel:

(1) A Szerződés 126. cikke szerint a tagállamoknak kerülniük kell a túlzott költségvetési hiányt.

(2) A Stabilitási és Növekedési Paktum a rendezett államháztartás – mint az árstabilitás és az erős, fenntartható, munkahelyteremtéshez vezető növekedés feltételei megerősítésének eszköze – célkitűzésén alapul. A Stabilitási és Növekedési Paktum magában foglalja a túlzott hiány esetén követendő eljárás végrehajtásának felgyorsításáról és pontosításáról szóló, 1997. július 7-i 1467/97/EK tanácsi rendeletet[1] is, amelyet a túlzott költségvetési hiányok azonnali megszüntetésének elősegítése érdekében fogadtak el.

(3) A Tanács 2020. április 3-án – a Bizottság ajánlása alapján eljárva – a Szerződés 126. cikkének (6) bekezdése alapján elfogadta az EUMSZ hiányra vonatkozó kritériumának való tervezett 2019. évi meg nem felelés miatt Romániában fennálló túlzott hiányról szóló (EU) 2020/509 határozatot, és az EUMSZ 126. cikkének (7) bekezdésével összhangban ajánlást bocsátott ki a túlzott hiány legkésőbb 2022-ig történő megszüntetésére vonatkozóan. Tekintettel arra, hogy a Covid19-világjárvány miatt a gazdaság mély recesszióba került, a Tanács 2021. június 18-án az EUMSZ 126. cikkének (7) bekezdése szerinti felülvizsgált ajánlást[2] fogadott el Romániára vonatkozóan.

(4) A Tanács 2021. június 18-i ajánlása szerint Romániának legkésőbb 2024-ig meg kell szüntetnie a túlzott hiányt. Az EUMSZ 126. cikkének (7) bekezdése szerinti, 2021.

---

[1] A Tanács 1467/97/EK rendelete (1997. július 7.) a túlzott hiány esetén követendő eljárás végrehajtásának felgyorsításáról és pontosításáról (HL L 209., 1997.8.2., 6. o.).

[2] A Romániával szembeni túlzotthiány-eljárással kapcsolatos valamennyi dokumentum megtalálható a következő honlapon: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/corrective-arm-excessive-deficit-procedure/ongoing-excessive-deficit-procedures/romania_en.

június 18-i ajánlásában a Tanács azt ajánlotta Romániának, hogy csökkentse GDP-arányos költségvetési hiányát 2021-ben 8,0 %-ra, 2022-ben 6,2 %-ra, 2023-ban 4,4 %-ra, 2024-ben pedig 2,9 %-ra. A tanácsi ajánlásban az is szerepelt, hogy a nettó elsődleges államháztartási kiadások ennek megfelelő nominális növekedési rátája 2021-ben 3,4 %, 2022-ben 1,3 %, 2023-ban 0,9 %, 2024-ben 0,0 %. Ez pedig a strukturális egyenleg vonatkozásában 2021-ben a GDP 0,7 %-ának, 2022-ben a GDP 1,8 %-ának, 2023-ban a GDP 1,7 %-ának, 2024-ben pedig a GDP 1,5 %-ának megfelelő mértékű éves kiigazítást jelent. Emellett az ajánlás kitért arra, hogy Romániának maradéktalanul végre kell hajtania a 2021-re már elfogadott intézkedéseket és a túlzott költségvetési hiány 2024-ig történő korrekciójához szükséges további intézkedéseket kell meghatároznia és végrehajtania. Az esetleges rendkívüli bevételeket a költségvetési hiány csökkentésére kell felhasználnia. Ajánlásában a Tanács 2021. október 15-ét tűzte ki határidőként Románia számára eredményes intézkedések meghozatalára; az ajánlás azt is tartalmazta, hogy Romániának az 1467/97/EK rendelet 3. cikkének (4a) bekezdésével összhangban a túlzott hiány korrekciójáig legalább hathavonta jelentést kell tennie az ajánlás végrehajtása terén elért előrehaladásról.

(5) A Bizottság 2021. november 24-én megállapította, hogy Románia az EUMSZ 126. cikkének (7) bekezdése szerinti, 2021. június 18-i ajánlásra válaszul eredményes intézkedéseket hozott, és úgy ítélte meg, hogy a túlzotthiány-eljárás keretében abban az időpontban nem volt szükség további lépésekre. Az azóta elvégzett értékelés szerint Románia megfelelt az EUMSZ 126. cikkének (7) bekezdése szerinti, 2021. június 18-i ajánlásnak, mivel 2021-ben és 2022-ben elérte a költségvetési hiányra vonatkozóan kitűzött célértékeket. Az Eurostat által hitelesített költségvetési eredményadatok alapján Románia GDP-arányos költségvetési hiánya a 2021. évi 7,2 %-ról 2022-ben 6,3 %-ra csökkent. A 2022-re vonatkozó eredeti (a 2023. tavaszi EDP-adatszolgáltatás keretében bejelentett és validált) becslés a GDP 6,2 %-a volt, összhangban a Tanács által ajánlott költségvetési hiánycéllal. A túlzotthiány-eljárás felfüggesztése ezért hatályban maradt. A strukturális hiány azonban 2021-ben GDP-arányosan 1,2 százalékponttal, 2022-ben pedig 0,4 százalékponttal csökkent, szemben az ajánlásban szereplő 0,7 százalékpontos, illetve 1,8 százalékpontos kiigazítással. Vagyis a 2021–2022-es időszakban a kumulatív strukturális kiigazítás az ajánlottnál alacsonyabb volt. Emellett a nettó elsődleges kiadások növekedése 2021-ben 7,4 %-ot, 2022-ben pedig 15,0 %-ot ért el, ami jóval meghaladja a tanácsi ajánlásban meghatározott célértékeket.

(6) A 2021. június 18-i tanácsi ajánlás elfogadása óta Románia gazdasági teljesítménye nagyjából megfelelt a Bizottság előrejelzéseinek. A 2021 és 2023 közötti időszakban a reál-GDP növekedése nagyjából összhangban volt a 2021. június 2-i bizottsági szolgálati munkadokumentumban foglalt előrejelzésekkel, annak ellenére, hogy időközben az országot makrogazdasági sokkhatások érték (különösen Oroszország Ukrajna ellen folytatott agressziós háborúja és az abból eredő energiasokk). A becslések szerint a 2023. évi kibocsátási rés a 2021 júniusában előre jelzettnél kevésbé negatív. Továbbá az előre jelzettnél sokkal gyorsabban nőttek az államháztartási bevételek, ami elsősorban a magas inflációra vezethető vissza, de tükrözi a reál-GDP-növekedés adóintenzív összetételének hatását is. Összességében a makrogazdasági fejleményekkel nem indokolhatók a 2021. júniusi tanácsi ajánláshoz képest lényegesen rosszabb költségvetési eredmények, még akkor sem, ha a GDP növekedése jóval szigorúbb költségvetési politika mellett valószínűleg alacsonyabb lett volna.

(7) A 2021. június 18-i tanácsi ajánlás nyomán Románia által a túlzott hiány 2024-ig történő megszüntetése céljából foganatosított intézkedések új értékelése az alábbi következtetésekhez vezet:

– A Románia által bejelentett és az Eurostat által hitelesített költségvetési eredményadatok alapján Románia GDP-arányos költségvetési hiánya 2023-ban 6,6 %-ra nőtt, ami számottevően magasabb a Tanács által ajánlott és Románia által a 2023. évi konvergenciaprogramban tervezett 4,4 %-nál. Az eltérés elsősorban arra vezethető vissza, hogy a kormányzati kiadások növekedési üteme továbbra is rendkívül nagy volt, főként a szociális transzferek, a kamatfizetések, az árukra és szolgáltatásokra fordított kiadások, valamint a tőkekiadások miatt. A 2023. évi költségvetési hiányt a közszektorbeli béremelések (a GDP 0,5 %-a) bírósági határozatokat követő kifizetésének statisztikai számbavétele is befolyásolta.

– 2023-ban a költségvetési kiigazítás jóval alacsonyabb volt a Tanács által ajánlottnál. 2023-ban Románia strukturális egyenlege nagyjából változatlan maradt (a GDP 0,1 %-ának megfelelő mértékben romlott), ami jóval elmarad a tanácsi ajánlásban meghatározott GDP-arányosan 1,7 %-os javulásra vonatkozó céltól. A nettó elsődleges kiadások növekedése (a bevételi oldali költségvetés-politikai intézkedésekkel kiigazítva) jóval magasabb volt a 2023-ban ajánlottnál, megközelítette a 12 %-ot, szemben a Tanács által ajánlott 0,9 %-os céllal.

– 2022-ben és 2023-ban az erőteljes reál- és nominális GDP-növekedés hatására jelentősen nőttek az államháztartás bevételei (2022-ben 20,8 %-kal, 2023-ban pedig 14,2 %-kal), ez a növekedés jóval nagyobb volt a 2021. júniusi tanácsi ajánlás idején tervezettnél. A rendkívüli bevételeket azonban mindkét évben további kiadások finanszírozására használták fel a költségvetési hiány csökkentése helyett.

– A Bizottság 2024. tavaszi előrejelzése szerint a költségvetési hiány 2024-ben a GDP 6,9 %-ára emelkedik. A GDP-arányos államadósság-ráta a 2023. évi 48,8 %-ról 2024 végére várhatóan 50,9 %-ra nő. A korábbi évekhez hasonlóan a 2024. évi költségvetési hiány előre jelzett növekedése a folyó államháztartási kiadások jelentős növekedését tükrözi. A közszférabeli bérekre fordított kiadások az előrejelzések szerint erőteljesen emelkedni fognak, tükrözve az oktatás, az egészségügy és a védelmi ágazat terén végrehajtott közelmúltbeli diszkrecionális béremeléseket. A nyugdíjaknak a nyugdíjreform keretében történő újraszámítása rövid távon, 2024-ben és 2025-ben költségekkel fog járni, a reform azonban közép- és hosszú távon jelentős megtakarításokat eredményez majd, feltéve, hogy teljes mértékben végrehajtják.

– 2024-ben az államháztartási bevételek növekedése várhatóan meghaladja a nominális GDP növekedését, ami egyrészt arra vezethető vissza, hogy az ország az adórendszer digitalizációjának előmozdításával erőfeszítéseket tett az adóbeszedés javítására, másrészt pedig a 2023 őszén elfogadott bevételnövelő intézkedéscsomag eredménye; az utóbbi várhatóan a GDP mintegy 1 %-át kitevő mértékben fogja növelni az államháztartási bevételeket. Az intézkedéscsomag elsősorban a következőkből áll: a társasági adó emelése, mindenekelőtt a mikrovállalkozások vonatkozásában, a magánszemélyekre kivetett adó növelése, ami az építőipari és a mezőgazdasági ágazatban alkalmazott adókedvezmények

részleges megszüntetését jelenti, az egyes termékekre és szolgáltatásokra vonatkozó csökkentett héamértékek megszüntetése, a jövedéki adók emelése, valamint a bankok és multinacionális vállalatok árbevételére kivetett különadó.

(8) Ennek alapján az a következtetés vonható le, hogy a Románia által a Tanács 2021. június 18-i ajánlására adott válasz nem volt elégséges. Románia 2023-ban nem érte el a költségvetési hiányra vonatkozó célt, és az előrejelzések szerint 2024-ig nem szünteti meg a túlzott hiányt. A költségvetési kiigazítás jelentősen elmaradt a Tanács által ajánlott mértéktől, és a nettó elsődleges kiadások az ajánlottnál sokkal gyorsabban növekedtek,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

Románia nem tett eredményes intézkedéseket a 2021. június 18-i tanácsi ajánlásra válaszul.

2. cikk

Ennek a határozatnak Románia a címzettje.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

a Tanács részéről
az elnök